

CANTH MINNA

ARBETARENS
HUSTRU

Minna Canth
Arbetarens hustru

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24181252

Arbetarens hustru Skådspel i fem akter:

Содержание

FÖRORD	4
FÖRSTA AKTEN	6
Конец ознакомительного фрагмента.	70

Arbetarens hustru

Skådspel i fem akter

FÖRORD

Då jag härmed i tryck utgifver en af mig verkställd öfversättning af fru Minna Canths „Työmiehen vaimo“, önskar jag fästa uppmärksamheten på, att jag ingalunda därmed velat göra anspråk på någon litterär förtjenst, utan tvärtom måste be om öfverseende med de brister, som säkert nog vidlåda densamma till följd af den svåra uppgiften att på svenska återgifva finskans egendomliga färg, en uppgift, i hvilken äfven en mera van penna än min torde mött svårigheter.

Men med det stora intresse jag – som naturligt är – hyser för Finland och dess folk, önskade jag att få göra hvad på mig berodde för att äfven dess på finska skrifna dramatiska litteratur kunde vinna insteg på främmande scen, synnerligen som förevarande pjäs ju tyckes egnad att gifva den främmande publiken en bild af folkligt lif i Finland. Det var mig en kär tanke, att likasom jag hade den lyckan att på Finska teaterns första afton vara bland dem, som från dess scen för första gången läto finskan ljuda i Kivis sköna skådespel, så skulle jag äfven nu få vara den

första att å främmande scen införa ett finskt skådespel.

Derför ville jag äfven, så troget sig göra läte, återgifva det finska originalet för att om möjligt dess nationella färg kunde bibehållas. Men jag inser mycket väl, att hvad som på så sätt vinnes å det ena hållet, lätteligen kan förloras å det andra, och jag är därför fullt medveten om, att detta mitt försök behöfver betraktas med öfverseendets mildhet.

Stycket uppfördes i svensk dräkt för första gången å Nya teatern i Stockholm den 17:de april 1886.

Hedvig Winterhjelm.

FÖRSTA AKTEN

Ristos och Johannas bröllopsrum. Till höger en dörr till ett sidorum, till venster ett fönster. I fonden en dörr till farstun. Rop utanför: „Bruden. Fram med bruden.“ Vid ridåns uppgång står Johanna i bruddräkt framför fönstret, Katri och Laura med ljus i händerna på begge sidor om henne, Vappu vid avantscenen till höger. Längre bort Risto, Yrjö, Toppo, Gustaf, Heikki, Janne, Lotta, Lisa, Leena-Kajsa och Anna-Maja jemte andra bröllopgäster. Utanför fönstret höras lefverop.

RISTO

Hvad funderar ni på, Vappu? Skulle det inte vara roligt ändå att vara i samma belägenhet?

VAPPU

Att vara brud, menar ni?

RISTO

Ja visst, ja, när man till på köpet blir så firad. Följ nu Johannas

exempel och tag er en man, ni också.

VAPPU

Nej, tack, jag vill inte ha någon.

RISTO

Hvarför inte? Ni har visst ändå haft så många friare som det fins grå kattor. Hvad är det som gör er så betänksam?

VAPPU

Det är många bugter på vägen, många krokar i sjön.

RISTO

Ni är alltför försigtig.

VAPPU

Bättre att se sig för än ångra bakefter.

Lefverop höras ånyo utanför.
***Johanna* nickar gladt med hufvudet**

JOHANNA

Ser ni den där flickan, som klifvit upp på planket på andra sidan gatan?

KATRI

Den där, som står där i månskenet och svänger så förskräckligt med armarna? Det är en Guds nåd och under att hon inte tumlar hufvudstupa ned på gatan.

JOHANNA

Är det inte Hopptossan?

KATRI

Jo, sannerligen är det inte hon.

LAURA

Alldeles riktigt. Nu känner jag också igen henne.

LOTTA

Hopptossan, den där? Aldrig i världen. Hopptossan har inte varit sedd här i sta'n på ett halft år. Hvarifrån skulle hon nu ha flugit hit så plötsligt?

JOHANNA

Det vet jag inte, men säkert är att det är hon. Snälla Katri, bed någon gå ut för att bjuda henne hit in till oss.

KATRI

Hvad tänker du på? Hopptossan hit in? Så'na trasor som hon troligtvis är klädd i?

JOHANNA

Hvad gör det? Inte försämrar kläderna människan.

KATRI

Nå, inte just det.

Går till dörren och talar sakta med Heikki, som derefter beger sig ut. – Man bjuder omkring thé

LAURA

Du kommer nog att ångra att du sände efter Hopptossan. Du skall få se att hon uppför sig opassande, som hon alltid gör.

JOHANNA

Hvad är det för prat? Hopptossan är inte så elak, om man bara bemöter henne väl.

RISTO

Jag skulle vilja veta hvad de där gaphalsarna därute säger om min brud.

YRJÖ

Fast man inte hör det, vet man nog att de berömmar Johanna.

RISTO

Och afundas mig. Ja, ja, Yrjö, hur är det med dig sjelf? Det sägs att du i många år haft ett godt öga till Johanna, men så kom jag och snappade ett, tu, tre flickan ifrån dig.

YRJÖ

Hvad är det att tala om? Hon hade ju rättighet att ta hvem hon ville. Men det säger jag dig i alla fall, Risto: I Johanna har du fått en riktig skatt.

RISTO

Åja, du säger inte för mycket. Vet ni hvad? Hon har sexhundra mark i banken förutom räntor; det är dagsens sanning. Skall jag kanske visa er det? Jag har redan tagit sparbanksboken i min vård. Titta hit, ska ni få se.

GUSTAF

Sexhundra står det, tydligt och klart. Din lyckliga ost. För dig är det minsann ingen nöd. Om jag också kunde bli lika lycklig. Hörde du, Toppo? Sexhundra mark får den där lyckans gullgosse i hemgift med sin hustru. Ska vi inte också gifta oss, du?

TOPPO

Med hin ondes mormor? De rika flickorna räcker inte till åt alla. En del får nöja sig med fattiga eller vara utan. Och jag för min del är helst utan, för då får jag lefva som jag sjelf vill.

GUSTAF

Prata inte. Om du också tar en fattig en, så får du i alla fall någon, som kan laga dina byxor, så att du inte behöfver gå med knäna ute.

RISTO

Ja, och hvad är det för prat att inte mannen skulle få lefva som han sjelf vill, om han också tar sig en hustru? Strunt. Kom och tag er en pipa, go'vänner.

GUSTAF

Men nog skulle jag ändå helst vilja ha en rik flicka, jag också. Det är bara dumt att de inte står att ta på hyllan, efter de vanligtvis ha så många friare. Hur fick du Johanna att ge efter, Risto? Det skulle vara bra att veta.

RISTO

Hvad betalar du, om jag säger dig det?

TOPPO

Lofva ingenting, Gustaf. Jag skall lära dig konsten utan betalning.

RISTO

Du? Nå, låt höra.

TOPPO

Hvad är det för konst, annat än att dra flickorna litet vid näsan? Och det är lätt gjordt, ty de stackarna ha just inte mycken

verldserfarenhet.

JOHANNA

Ja, kom ihåg hvad jag har sagt: Det blir ännu med tiden folk af Hopptossan.

LAURA

Af den där galningen? Aldrig i evighet. Af den där, som man inte kan få att arbeta, om man bjöd till aldrig så mycket? En gång, då hon skulle hjälpa mig att skölja kläder, började hon plötsligt att dansa vid vaken. Gud vet hvad som for i henne, men det var omöjligt att låta bli att skratta åt den slamsan. Tänk er bara, klädningen var ända från medjan så full af is att den stod alldeles styf ut rundt omkring henne, och så flög och snurrade den där längs glanskisen som en hvirfvelvind. Och af en sådan en skulle det bli folk? – Jo pytt också.

LISA

Säg inte det, du. Matmodern på Riistavesi berömde Hopptossan upp i himmelens höjd härom sistens. Hon lär ha varit hos dem hela sommarn och arbetat som en häst.

JOHANNA

Ser man på det.

LISA

Men drifvit hade de ändå med henne, stackars flicka, isynnerhet de unga vildhjernorna. Man vet väl, hurudana de ä'. Kan de någonsin låta bli att vara otäcka?

KATRI

Men om hon gaf dem anledning till det?

LISA

Visst inte. Hon hade bara varit så sparsam, att hon inte hade nänts äta ordentligt, för hon ämnar gifta sig nu i höst, ser ni. Hon hade sagt att hon har en fästman här i sta'n.

KATRI

Det är troligtvis någon som har drifvit gyckel med henne.

JOHANNA

Hvarför det?

KATRI

Det är ju klart. Hvem skulle ta en så'n där?

LAURA

Till på köpet som hon är zigenerska.

LISA

Det är hon visst inte, för hennes far var en Väänönen från Tuusniemi.

LAURA

Men modern var af zigenarslägt och lär dessutom varit en af rätta sorten. Hon kunde ju inte finna sig i att stanna hos sin man, utan rymde sin väg och tog Hopptossan med sig. Men Väänönens släktingar for efter och tog barnet ifrån henne. Sedan hade de skamlöse zigenarne gjort trollkonster och därigenom

bragt Väänönen till att supa så förskräckligt att han på några år förstörde sin gård och allting. Han söp också slutligen ihjäl sig.

JOHANNA

Och lemnade sitt barn att ensamt och värnlöst trampa livvets stig. Stackars Hopptossa. Kanske skulle hon likväl haft det bättre hos modern.

RISTO

Seså, prata inga dumheter, Toppo. Jag blir aldrig i evighet rädd för hustru min, om jag också har lust att supa aldrig så mycket. Åhå, jo, det skulle se ut.

TOPPO

Nå, nå, vi få väl se. Hvad kan du göra, om din gumma säger: Pengarna ä' mina; du slösar inte med dem alldeles som du sjelf vill heller.

RISTO

Hvad jag kan göra? Nå, det var också en fråga. Hvem är det som sköter förmögenheten, mannen eller hustrun? Känner du

inte så pass Finlands lagar, bror lilla?

TOPPO

Nog vet jag att lagen ger väldet åt mannen, men man ser ju att hustrurna söker att stå på sig i alla fall.

RISTO

Ja, de spetsfundiga tör väl ha alla slags knep och konster för sig, men Johanna är inte af den sorten.

***Toppo ler spefullt i det han
gnolar och stoppar sin pipa***

Ja, skratta du. Liksom jag inte skulle känna Johanna. Och snart ska ni väl få se, om jag är man i huset eller om jag för ro skull bär byxor.

Går till Johanna

När får vi något att dricka?

JOHANNA

Snälla Katri, gå och skynda på dem där ute.

RISTO

Och sätt fart i dem se'n. Hvad sjutton sölar de så länge för? Karlarna borde för längese'n ha fått något starkt i sig.

Katri går ut till höger

JOHANNA

Risto, tycker du inte denna begynnelse af vårt gemensamma lif är just som en solig vårmorgon?

RISTO

Tycker *du* det? Herre Gud, så vacker du också är i afton. Det är riktigt en fröjd att se på dig. Och hvad du är präktigt klädd, just så som en rik brud bör vara. Jo, jag vill lofva det duger att få visa dig som sin brud.

JOHANNA

Om bara du är nöjd, så bryr jag mig inte om någon annan. Och det är du ju, Risto?

RISTO

Ja, det är visst och sant. Och det frågar hon om. Jag är så glad som en spelman, och kan jag vara annat när jag tänker på hur mången skulle vilja vara i mitt ställe i afton? Var säker på att det skär pojkarna i hjertat och att hvarenda en af dem tänker för sig sjelf: Fan besitta honom, som fick en så rik och vacker flicka.

JOHANNA

Hvad bryr vi oss om dem?

RISTO

Än smeden då? Du kan tro att han är färdig att spricka af harm, fastän han försöker dölja det. – Nå, där ha vi nu ändtligen dryckesvarorna.

***Katri* ställer en bricka på bordet. *Risto* håller i glasen**

KATRI

Hvad är det flickorna sysslar med? I afton måste alla vara glada. Det är minsann inte hvar dag en så'n här fest firas.

LISA

Vi får väl dansa i qväll, eller hur, Johanna?

JOHANNA

Ni ska få dansa så mycket ni nå'nsin vill. Risto har bedt Hakalas Janne att ta fiolen med sig.

LISA

Det var då riktigt roligt. Fötterna kliar redan på mig af danslust. Hör nu, skall jag visa er, hur man dansar „en gammal flicka?“ Maka åt er litet.

Dansar och sjunger halfhögt:

„De krafla; de krafla; på glasberget krafla
De stackars gamla flickor; de krafla om hvarann,
:: Ty ingen gosse, ingen gosse kan de få till man :::“

LAURA

Låt bli att väsnas så där. Alla ser hitåt.

LISA

slutar att dansa

Låt dem se. Hvad bryr jag mig om det?

JOHANNA

Nej, svara du bara: När skall man väl få dansa, om inte på
bröllop?

LISA

Ser ni, nu tar Janne fram sin fiol. Nu börjar glädjen snart, och bruden skall föras främst i dansen. Åh, hvad du måtte vara lycklig i afton, Johanna.

JOHANNA

Ja, jag har hvarken mål eller mått för min lycka i detta nu. En sådan dag som denna har jag ännu aldrig upplefvat.

LISA

Du lyckliga menniska. När skall väl min tur komma?

JOHANNA

När den rätta kommer, Lisa lilla, som Gud har bestämt åt dig.

LISA

Ja, hvem vet det? Kanske ingen är bestämd åt mig.

JOHANNA

Jo, det är det visst. Åt dig såväl som åt andra.

RISTO

Er skål, go' vänner. Kom och smaka på. I afton, pojkar, ska ni få dricka så mycket ni ha lust till. Jag svarar för att det skall räcka till. Se så, töm glasen i botten som jag gjorde. Så där ja. Det är lätt att fylla på igen. På mitt bröllop skall ingen kunna klaga att det dröjer för länge mellan suparna.

KATRI

Bara de inte nu super sig alldeles fulla i afton?

JOHANNA

Ånej. Risto förstår nog att hålla måtta.

KATRI

Om han kommer ihåg det?

JOHANNA

Visserligen. Det behöfver man väl inte tvifla på.

LISA

Men vore det då så farligt, om de också skulle dricka litet? Då ä' karlarna allra trefligast, när de ha en liten smula i hufvudet.

VAPPU

Så tanklöst du pratar, Lisa. Om du finge en drinkare till man, så tänker jag du snart finge nog af den trefligheten.

LAURA

Men sant är det att karlarna nu för tiden aldrig ä' riktigt muntra annat än vid flaskan.

JOHANNA

Det går verkligen inte an att säga så om alla. Det fins sannerligen ännu hyggliga ibland dem. Inte sant, Vappu?

RISTO

Nu ä' de fyllda på nytt. Tag era glas, pojkar, och drick, drick duktigt. Drick tills världen snurrar rundt för era ögon och det sjuder och susar i örona värre än i Tammerfors bomullsfabrik. Då vet ni att ni ha druckit på Ristos bröllop.

TOPPO

Rätt taladt. Det är ett dåligt kalas, som en karl går nykter hem ifrån.

RISTO

Och nu ska vi dansa polska. Är inte din fiol stämd ännu, Janne? Hugg i med några riktiga danstoner. Så, så där ja. Hejsan. Janne är en karl hela da'n, han. Skynda på nu, pojkar. När hvar och en tar sin, så tar jag min lilla dufva.

Går gnolande till Johanna

„Hej hopp, min lilla sockertopp. Du och jag och Syrse-Lisa, Puntus Paavo och Juortos Jussi, Krog-Lassi och Mjölmar-Matti

JOHANNA

Risto, låt mig först säga dig ett par ord.

RISTO

Tre, om du vill. Så-å. Ska vi gå riktigt långt undan, så att ingen hör oss. Nå, hvad i all verlden är det nu med dig?

JOHANNA

De börjar väl inte att hålla oväsen här i afton? Jag begynner redan bli ängslig.

RISTO

Hålla oväsen? Hvad fanken. Var det därför du blef så allvarsam? Så'na dumheter. Hvad slags oväsen skulle man väl hålla här?

JOHANNA

Om karlarna dricker för mycket, så att de bli fulla?

RISTO

Nå, än se'n då? Det händer väl ibland, isynnerhet på ett så'nt här kalas. Det vore väl inte så farligt.

JOHANNA

Det skulle förstöra hela bröllopsglädjen för oss. Käre Risto, du är ju åtminstone på din vakt?

RISTO

Hm, jag?

Gnolar:

„I eget bröllop kan jag, min flicka,
Väl gerna få ha en liten sticka.“

Den är ingen karl, ser du, som inte vågar ta sig en tår på tand.

JOHANNA

Tyst, tyst, tala inte så högt. Du skämtar, Risto, och du menar inte hvad du säger. Jag skulle skämmas ögonen ur mig, om du skulle dricka dig full.

RISTO

Hör man på. Det tycks det, eftersom – Hör, Johanna, glöm du inte hvad presten nyss sa' åt oss.

JOHANNA

Hvad då?

RISTO

Att „mannen är kvinnans hufvud“.

TOPPO

„Mannen är kvinnans hufvud“, liksom katten är råttans.

GUSTAF

Och det är i senaste laget för råttan att pipa, när hon är till hälften i kattens mun.

RISTO

Rätt, Gustaf, rätt, ha, ha, ha. Det är i senaste laget för råttan att pipa, när hon är till hälften i kattens mun. Nå, Johanna, ska vi begynna?

JOHANNA

lägger sina båda händer i Ristos

Låt oss börja.

Alla ställa sig på sina platser, och dansen begynner. Polskan blir allt lifligare, och glädjen har nått sin höjdpunkt i det ögonblick, då dörren öppnas och *Heikki* släpar in *Kerttu*, som af alla krafter stretar emot. Dansen upphör, men alla förbli på sina platser

KERTTU

Jag vill inte in hit, hör du, jag vill inte. Släpp mig, din otäcka tjockskalle, eller jag biter fingrarna af dig.

RISTO

Kerttu.

Drar sig afsides

Hvad skall det nu bli för spektakel.

HEIKKI

Sakta, sakta. Jesses, så hon rasar alldeles som ett vilddjur.

Kors, så'na hvassa klor hon har. Aj, din rackarunge.

KERTTU

Vill du låta mig vara i fred?

HEIKKI

Väsnas nu inte för ingenting, för du skall in i alla fall. Här hjälper hvarken lock eller pock. Gustaf, tag du henne i andra armen.

JOHANNA

Nej, nej, tvinga henne inte.

GUSTAF

Det vore då också underligt, om inte två karlar skulle kunna rå på en så'n där flickslinka.

Knuffar henne med ett tag fram midt på golfvet

Se så. Så'na puffar ger jag, sa' käringen, körde hufvu't i väggen.

TOPPO

Hvad tusan är det där för en slamsmaja?

Alla skratta och tissla. Flickorna dra sig, sins emellan hviskande, till venster. – *Kerttu* står orörlig med knutna händer och ser skarpt omkring sig

JOHANNA

Välkommen, Kerttu.

KERTTU

Nu blef det ett tisslande och tasslande i vinklar och vrår.

GUSTAF

Hör du, Hopptossa, att bruden talar till dig.

KERTTU

Mitt namn är Kerttu.

JOHANNA

Välkommen till vårt bröllop, Kerttu.

KERTTU

För att tjena till åtlöje för er?

Med knutna händer

Välan, här är jag nu. Gör ert bästa. Försök om ni kan få mer af mig än hvad yxan får af stenen.

TOPPO

Hvem är den där hundralappiga flickstackarn, som står där och visar tänder och stirrar så vildt?

GUSTAF

Har du inte sett Hopptossan förr? Henne känner annars hela världen.

KERTTU

Ja, just henne, som ni i kapp hackat i småbitar och tuggat mellan era tänder. Har ni haft mycken nytta af ert arbete? Säg för ro skull. Synd fick ni fullt upp i hjertat af det, men det hade ni tillräckligt af förut.

TOPPO

Kors för tusan, en sådan galla. Törs man alls närma sig den där, eller står det en eldslåga ut ur munnen på henne; – flyger det gnistor ifrån tungan?

JOHANNA

Gå din väg, Toppo. Ingen får ha Kerttu till narr, hon är bjuden till gäst såväl som alla andra. Vill du inte gå dit bort till de andra flickorna, Kerttu?

KERTTU

Nej.

JOHANNA

Jag svarar för att de ska bemöta dig väl, om du bara å din sida vill vara vänlig emot dem.

KERTTU

Hellre böjer jag mig för skogens träd än för slynor; hellre förliks jag med ulfvar än med trollpackor.

LAURA

Den skamlösa.

KATRI

Hur vågar hon – ?

GUSTAF

Ska vi inte ta henne vid axlarna och ge henne samma skjuts ut som hon fick in?

HEIKKI

Och med samma fart.

JOHANNA

Var stilla. Ni får inte förbittra hennes sinne så där. Ni hör ju hur bittert det redan är förut. Kerttu, får jag inte bjuda dig ett glas vin?

KERTTU

Jag vill inte ha något.

TOPPO

Blixt och dunder. Hon är inte ful alls, när man ser litet närmare på henne. Halsen är som en ljungstängel; läpparna ä' som vildhonung och kindbenen som två halfmogna lingon. Det

är inte långt ifrån att jag redan börjar att bli kär i henne.

KERTTU

Kommer du mig för när, så rifver jag ut ögonen på dig.

TOPPO

Nå nå, det gör du väl ändå inte. Sjelfva katten får ju se på kungen, om inte annat så från spiseln.

KERTTU

Går du din väg, bandhund.

TOPPO

ryggar tillbaka

Inte så, skaparens skapelse.

KERTTU,

åter kall och lugn

Skaparen tör väl ha skapat mig eller synden fostrat mig.

JOHANNA

Bry dig inte om dem, Kerttu. De ska inte få göra dig något ondt, så länge du är under mitt beskydd.

KERTTU

Under ditt beskydd? Är jag då en sådan stackare att jag skulle behöfva beskydd? Gå bort, långt ifrån mig. Dig hatar jag ännu mer än de andra.

JOHANNA

Stackars flicka. Hur har ditt unga hjerta kunnat bli så hårdt?

KERTTU

Det kan du fråga det där packet om. Och fråga framför allt din egen eländige brudgum, som gömmer sig där bakom de andra och inte törs visa sig.

JOHANNA

Du får inte smäda Risto. Han har inte gjort dig något ondt.

KERTTU

Det vet väl jag bäst.

JOHANNA

Stig fram, Risto. Låt henne inte skymfa din heder med sina elaka beskyllningar.

Risto kommer långsamt fram

JOHANNA

Nå, ser du, Hopptossa, att han vågar.

KERTTU

**betraktar Risto en stund under tystnad. Därpå
utbrister hon med af raseri qväfd stämma:**

Eländigt svek du din ed. Som en hund åt du opp din ära.

RISTO

Hon ljuger. Hi, hi, hi. Det var knäfveln hvad hon kan finna på.

JOHANNA

Och det bara skrattar du åt, Risto.

KERTTU

går ett steg närmare Risto med utsträckt hand

Ljuger jag? Se mig rakt i ögonen och säg det ännu en gång, om du kan.

JOHANNA

Det kan du ju, Risto.

RISTO

**skrattar litet förläget, vänder sig bort
och säger halfhögt till sina kamrater:**

Alltid råkar man nå'nstans här i världen ut för ett eller annat åkerspöke.

JOHANNA

försöker att qväfva sin vaknande ångest

Gör som hon säger, Risto. Jag vet att du kan det.

Paus

JOHANNA

Se henne i ögonen, Risto. Du är ju i alla fall oskyldig.

KERTTU

Vänd dig hit, om du vågar, eländige.

JOHANNA

Och på det sättet låter du dig skymfas i allas närvaro. Vore jag man, skulle jag nog stoppa till munnen på henne. Jag skulle inte ha det minsta medlidande med en sådan där.

KERTTU

Sticker du nu också fram dina klor, barmhertiga samaritanska? Skönt. Det var just hvad jag önskade. Kom nu hit hvarenda en af er. Jag fruktar er inte. Jag skall ändå ropa så att det skallar i öronen på er: Risto har svikit sitt ord, brutit sin ed. Risto är den ohederligaste skurk, den värste bedragare under solen.

JOHANNA

Store Gud, Risto, försvarar du dig inte? Förneka henne då. Krossa denna orm, som spyr ut sitt gift öfver oss.

KERTTU

Förneka? Krossa? Mig? Åhå! Under stenen är min förnekare, under jorden min förkrossare.

RISTO

Hvad är det du bråkar och väsnas för, Kerttu. Låt oss försonas och kasta bort allt gammalt groll. – Och så ska vi dansa polska. Det är mycket bättre än att gräla om strunt. Jag skall hälla i ett glas vin åt dig, Kerttu. Kom och drick.

KERTTU

Uslung, med vin vill du utplåna din syndaskuld?

RISTO

Var det nu verkligen en så stor synd? Ja, Gu sa'e jeg det, sa' norrmannen. Att en ung man gycklar litet med en vacker flicka utan att ha några allvarsammare afsigter och isynnerhet när det är med en så'n stackare som du är, kära Kerttu. – Seså, ska vi inte ta oss ett glas, pojkar?

KERTTU,

nästan vansinnig

Stanna.

Med qväfd röst:

Jag har ännu ett ord att säga. Se'n kan ni supa. Du hycklade kärlek under det att falskhet bodde i ditt sinne. Du störtade mig med afsigt i förderfvet. Därför skall du också få din förtjenta lön.

Tar fram en ring från sitt bröst och kastar den till Ristos fötter

Med denna din förlofningsring sliter jag den sista ömma känslan ur mitt hjerta. Från denna stund ska endast hatets och hämdens lågor flamma där. Min förbannelse skall följa dig ända intill döden, ja, bortom den, på andra sidan grafven. Den skall tynga dina axlar som ett berg. Den skall tära ditt bröst som en mask, och dag och natt skall den påminna dig om hvems lycka och lif du har förkrossat.

JOHANNA

Hjelp – jag svimmar.

YRJÖ

för henne till en stol

Vatten, hemta vatten.

***Vappu* ger vatten åt Johanna
och gnider hennes tinningar**

KERTTU

Vissnar redan kärlekens blomma? Bleknar redan den af kyrkan helgade och af folket ärade? Tiden är ju ännu inte kommen. Njut först den sällhet, som du har grundat på en annans förderf. Njut fröjd och kärlekslycka så länge du kan. Under tiden skall jag kretsa som en uf kring er lyckas tjäll och ropa: Hämd, hämd, hämd.

Störtar ut. – Allmän bestörtning. – Paus

VAPPU

Hur är det med dig, Johanna?

YRJÖ

Mycket illa, fruktar jag.

JOHANNA

Kanske det går öfver. – Bli här hos mig, ni båda.

TOPPO

Det var tusan till flicka att vara argsint. Hon fräste som en riktig vildkatt. – Och så stod du där, Risto, inför henne som en eländig syndare och kunde inte klämma ur dig ett enda ord.

GUSTAF

Än vi andra då. Fan besitta, inte har jag heller ofta varit så handfallen som nyss.

LAURA

Där kan ni se. Gick det inte som jag sade.

KATRI

Hvarför skulle också Johanna be henne komma hit. Det kunde man ju veta förut, att inte Hopptossan kan vara folk.

RISTO

Usch, det är visst och sant, den här skakningen går inte ur kroppen med annat än bränvin.

Fyller i glasen

Hvad är det du letar efter, Toppo?

TOPPO

Jag tittar efter hvart ringen tog vägen, som det där qvickhufvudet kastade på golfvet.

RISTO

Låt den ligga, bror lilla. Det lönar inte mödan att leta efter den. Det var bara en vanlig messingsring, alldeles värdelös, fast hon, den där fjollan, bar den på bröstet. – Kom hellre och tag dig en sup. Er skål, go' vänner.

**Tre starka slag höras i väggen. Alla
spritta till, isynnerhet qvinnorna**

QVINNORNA

Hvad i Herrans namn var det?

LENA-KAJSA

Det var döden som bultade.

ANNA-MAJA

Eller kanske världens sista stund är kommen.

TOPPO

ser ut genom fönstret

Fan heller. Det var bara Hopptossan, som smälde i väggen. Nu
hyttar hon med knytnäfven hitåt och hoppar som vore hon besatt.

RISTO

Ut, pojkar. Tag fast den slynan och för henne till poliskammaren.

JOHANNA

Nej, låt henne vara i fred.

RISTO

Hon? Nej. I kurran med henne och det snart.

TOPPO

För sent. Hon springer sin väg så fort att ni inte får fatt i henne. Hon har redan flugit så långt bort att af hela flickan syns inte mer än kjolen, som fladdrar i blåsten.

RISTO

Nå, låt henne flyga då. Men fan må ta henne, om hon ännu en gång kommer inom mitt område.

LISA

En sådan otäcka, som förstörde hela vår glädje. Få se, om det blir bra igen efter det här.

LAURA

Knappast, när bruden ser så dystert ut.

LOTTA

Jo, det här var ett trefligt bröllop. Det lönade just mödan att köpa blommor till bröstet för det här.

KATRI

Nå, än jag då, som måste skaffa en annan i mitt ställe, efter frun inte ville ge mig lof annars.

VAPPU

Känner du dig bättre nu, Johanna?

YRJÖ

Vill ni kanske ha litet mera vatten?

JOHANNA

Jag behöfver ingenting mer. Om jag bara orkade så pass mycket, att jag kunde komma bort härifrån.

RISTO

Johanna skulle man rakt kunna skrämman förderfvad. Bry dig inte om hela saken. Inte går det an att bli vid dåligt lynne för så'nt där. Hör du inte? Nej, men se, hvad hon är barnslig. Nu gråter hon.

VAPPU

Är det underligt? Låt hvar och en gå till sig sjelf. Det skulle väl inte vara så roligt att på sjelfva bröllopsaftonen få höra sådana saker om sin brudgum.

RISTO

Hvilka saker?

VAPPU

Bedrägerier.

RISTO

Bedrägerier. Allt måste man höra. Så-å, bedrägerier. Ä' ni alldeles tokiga? Är det bedrägeri, om man gycklar en smula med flickorna? Det händer ju jemt.

TOPPO

Ja, fördenskull ä' ju qvinnorna skapade hit till verlden, ty inte lär de ha stort annan befattning.

RISTO

Ja visst, ja. Och hvad är det för ondt i, om en ung karl har en liten kärlekshandel då och då med en vacker flicka. Han kan ju ändå inte gifta sig med alla.

VAPPU

Men ni hade ju förlofvat er med den där flickan enligt hvad jag förstod. Hvarför lemnade ni henne sedan utan vidare?

RISTO

Hvarför, hvarför? Det var också en fråga. Naturligtvis därför att jag fick en bättre. Ty Johanna är sannerligen något annat än Kerttu, som inte har en ordentlig klädning en gång, mycket mindre pengar i banken. Nej, då tog jag väl hellre dig, Johanna, och inte lär du väl vara ond på mig för det, eller hur, he, he, he?

JOHANNA

stiger upp

Jag måste bort härifrån, bort, hvad än måtte hända. Flickor, hjälp mig af med de här grannlåterna.

RISTO

Hvad nu? Hvart ämnar du ta vägen? Midt under festen. Men

så säg då.

JOHANNA

Det vet jag inte, men jag måste bort. Det blir väl alltid någon råd. Men det vet jag, att vi två passar inte tillsammans.

RISTO

Gud fördömme mig, tror jag inte att hon har mist förståndet.

KATRI

Hvad tänker du på, Johanna? Du gör dig ju alldeles till åtlöje för alla människor.

LAURA

Nyss kommen ifrån vigseln, och nu redan vilja skiljas ifrån sin man. Något sådant har man aldrig i världen hört talas om.

LOTTA

Och af en så'n orsak se'n. För en galen flickas skull. Ja, galen – för ingen människa anser Hopptossan för klok.

JOHANNA

Så hårdt ni ha satt i de här nålarna. Jag kan inte få ur dem på något sätt.

**Hon sliter kronan och slöjan af hufvudet. –
*Leena-Kajsa och Anna-Maja komma fram
och ställa sig på båda sidor om Johanna***

LEENA-KAJSA

Der ser man hur den onde anden förvirrar menniskan, när han en gång fått henne i sina garn.

JOHANNA

Den onde anden? Mig?

RISTO

Ja visst, ja. Det där är den ondes anfäktelser, ingenting annat.

VAPPU

Det må vara som det vill, men i Johannas ställe skulle jag göra på samma sätt.

LAURA

Där är också en. Att ännu mer egga upp den där token.

KATRI

Hvem bryr sig om Vappu? Hon är ju inte lik andra, tänker alltid annorlunda om alla möjliga ting.

LEENA-KAJSA

Vappu är ett verldens barn. Hör inte på henne.

VAPPU

Men tänk då en liten smula efter, godt folk. Hur skall man kunna lefva tillsammans med en man, som man inte kan lita på? Det är ju rent af omöjligt. Hellre skulle jag sannerligen gå och dränka mig.

JOHANNA

Det är sant. Hellre gå och dränka sig än valla svin. Hindra mig inte, utan låt mig gå.

ANNA-MAJA

Olyckliga, glömmer du så fort din heliga vigseled?

JOHANNA

Min vigseled.

Sänker sitt hufvud

LEENA-KAJSA

Är det så du är din man underdånig? Är det på sådant sätt du ärar honom som din herre och man?

ANNA-MAJA

Voro vi inte nyss här alla vittne till att du gafs i Ristos beskydd för att vara bunden till honom all din lefnads tid?

LEENA-KAJSA

Och för att i allt skicka dig så, att du måtte tackas din man.

RISTO

„Att du måtte tackas din man.“ Alldeles rätt, så ljud prestens ord.

ANNA-MAJA

Och nu vid första motgång är du strax färdig att skiljas vid honom, för hvars skull du är skapad —

RISTO

– „ty qvinnan är skapad för mannens skull och inte mannen för qvinnans“. Det läste också presten i psalmboken.

ANNA-MAJA

– är du färdig att skiljas vid honom, för hvars skull du är skapad, för att följa den onde andens lockelser och ditt eget köttsliga sinne. Ve, detta förderfvellsens djup, vid hvars rand du står, stackars människobarn.

JOHANNA

Kanske ni ha rätt. Jag kom inte att tänka på det. Gode Gud, hvad skall jag göra?

LEENA-KAJSA

Bed din man om förlåtelse och bed honom ha öfverseende med din svaghet, kommande ihåg att han är begåfvad med en starkare karakter och större visdom.

RISTO

Ja – det skall jag nog komma ihåg. Och att det tillkommer mig att styra och leda hustru min till mitt bästa. Allt det där sades vid vigseln. Jag hyser därför inte heller något onödigt groll, utan är färdig att skänka Johanna min förlåtelse.

LAURA

Hör ni, så godsint han är. Inte ett enda ondt ord om allt der här.

KATRI

Det skulle inte mången man ha gjort i Ristos ställe. Johanna kan tacka sin lycka.

VAPPU

Kom nu härifrån, Johanna. Du skall få bo hos mig till en början.

JOHANNA

Jag kan inte skiljas vid min man. Det skulle ju vara en stor synd.

VAPPU

Ja, tänk hvad det skulle vara. Synd? Att rätta ett misstag, som man märker sig ha begått. Jag gitter inte höra.

JOHANNA

Du kommer inte ihåg att prästen har vigt oss samman.

VAPPU

Nå, än se'n, hvad hör det hit?

LAURA

Bevare oss väl, en sådan hedning hon är.

Rop utifrån: „Bruden. Fram med bruden.“

KATRI

Se så, nu vill de se bruden igen, och hennes dräkt är i en så'n ordning.

LOTTA

Sätt dig här på stolen, Johanna, så ska vi strax laga dig i

ordning igen.

KATRI

Hvad de väsnas. Vänta då ett ögonblick och håll er litet i styr. Ni ska nog få se oss, om ni också inte bråkar så fasligt. Seså, kanske det duger nu, bara det är något så när. Kom nu.

**De gå fram till fönstret. Lefverop
höras. *Risto* dricker och bjuder männen**

VAPPU

Så ropade man ju också i gamla testamentets tid till offerlammen, då de fördes att slaktas. Hvad tror ni om det, Leena-Kajsa?

LEENA-KAJSA

Jag känner inte till den saken. Men hvarför frågar du så?

VAPPU

För ro skull bara.

LEENA-KAJSA

Du skall alltid vara så klyftig. Ett sådant tal är eljest mycket opassande för en bröllopsgäst.

VAPPU

Därför går jag också min väg. – Adjö, Johanna.

JOHANNA

Nu redan? Dröj ännu en stund, Vappu.

VAPPU

Nej, tack. Jag har fått nog af bröllopsglädje för den här gången. Adjö med er allesammans.

GÅR

RISTO

Det var tusan till brådska hon hade. „Fått nog af bröllopglädje.“ Hå, nu är det först den riktigt skall börja. Sätt i med en polska igen, Janne, så att vi får dansa.

KATRI

Det var ett förnuftigt ord. Vi måste dansa så att bruden får röda kinder igen. Ser ni, så blek hon är nu.

JOHANNA

Låt dansen vara för i afton. Den går inte nu mera.

RISTO

Och hvad skulle hindra? Nu först skall den just riktigt gå, se'n vi ha smuttat litet på glasen. Tag, du Johanna, Toppo, så skall jag dansa med den trefliga Lisa.

Gnolar:

„Och flickan hon är fager, och gossen ståtlig är, Han trampar takt, och flickan så prydligt dansar här.“ Inte sant, Lisa?

TOPPO

bockar sig för Johanna

Får jag lof?

JOHANNA

Jag sitter hellre här och ser på.

RISTO

Hvad är det nu igen?

JOHANNA

Jag förmår inte, Risto. Jag är så trött och alldeles som om jag

hade feber. Jag faller bestämdt omkull, om jag försöker att dansa.

RISTO

Åh pytt. Kom nu bara. Visst måste du dansa. Hur skulle det eljest se ut?

TOPPO

Nå, Johanna? Låt nu alla sorger och bekymmer fara till skogs och kom och ta en svängom med oss.

RISTO

Raska på nu, Johanna. Så där ja. Och ni andra också. Söla inte så, för då kommer vi ju aldrig i evighet att få börja.

Janne spelar. Alla ställa sig på sina platser

ANNA-MAJA

Till all lycka fick vi ändå Johanna att ta reson.

LEENA-KAJSA

Ja, Gud ske lof att allt slutades så väl. Jag började redan bli orolig för hur det skulle gå.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.